

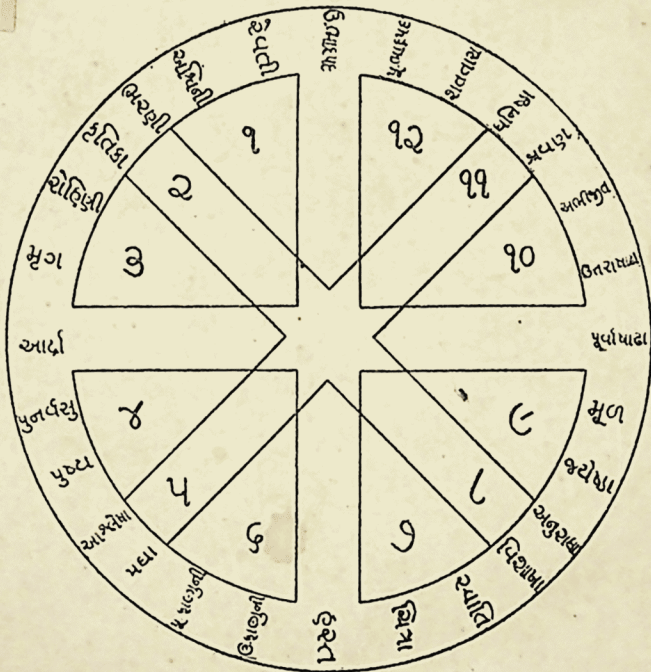
પ્રત્યેક મનુષ્યનું શારીરીક અને આર્થીક, શુભ
અને અશુભ કર્મોનું ભાવી દર્શાવતું શાસ્ત્ર

જૈન નક્ષત્ર શાસ્ત્ર

(પુસ્તક બીજું)

: સંશોધક :

પ્રેમચંદ મ. મહેતા

કિંમત આઠ આના.

પ્રત્યેક મનુષ્યનું શારીરીક અને આર્થીક, 23-11-2
શુભ
અને અશુભ કર્મોનું ભાવી દર્શાવતું શાસ્ત્ર

જૈન નક્ષત્ર શાસ્ત્ર

(પુસ્તક બીજું)

: સંશોધક :

પ્રેમચંદ મ. મહેતા

પ્રકાશક

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે

બુકસેલર્સ પબ્લીશર્સ

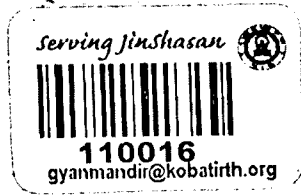
ત્રણ દરવાજા પાસે-અમદાવાદ

(સર્વ હક બેખતને સ્વાધીન છે)

પ્રથમ આવૃત્તિ]

::

[સને ૧૯૪૬

ધી હાયમંડ ન્યુબિલી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં પરીખ સુરેશચંદ્ર
પોપટલાલે છાપ્યું. સલાપોસરોડ-અમદાવાદ.

પ્રસ્તાવના

જૈન નક્ષત્રશાસ્ત્ર પુસ્તક પહેલાના અનુસંધાન રૂપે આ પુસ્તક લખ્યું છે. નક્ષત્રો, ગૃહો, અને તેના તત્ત્વો.

તત્ત્વોમાં રહેલી શક્તિ એજ પ્રભુત્વ.

જૈનધર્મની શીક્ષાસોશી સૌ-સૌના કર્મ પ્રમાણે શુભ અને અશુભ આપ મેળેજ થાય છે.

જૈનેતર ધર્મો ઇશ્વર (પ્રભુ) ને કર્તા માને છે.

તત્ત્વોના મીશ્રણથી થતા ફેરફારોમાંજ પ્રભુત્વ સમાયેલું છે કે જે બધું જ આપ મેળેજ થયા કરે છે.

જૈન સાહિત્યમાં પૃથ્વીકાય અપકાય ભેડકાય વાડકાય આ ચારે તત્ત્વોનું યથાર્થ વર્ણન આપેલ છે. પણ તેના મીશ્રણથી થતા ફેરફારોનું પૃથકરણ કરેલ નથી. અને તે બધુંજ પૂર્વેના જ્ઞાનીઓ જાણતા હતા. ભાવી માટે તેનું પૃથકરણ કરવાનું યોગ્ય નહિ લાગ્યું હોય તેથી તે જ્ઞાન ક્ષોષ થયું હશે.

તે પછીના જ્ઞાનીઓએ તત્ત્વોને જ્યોતીષી વિષયરૂપે જુદીજુદી રીતે વર્ણવ્યા હશે. ક્રમે કરીને તેમાં ફેરફાર થયો કે જે વર્તમાનકાળે પ્રચલીત છે. પણ આજીવીકાના સાધનરૂપે તેનો ઉપયોગ થતો હોવાથી તેના સત્યમાં શીથીલતા આવી હોય તેમ લાગે છે.

આ પુસ્તકની રચના હાલના અસંતોષીભર્યા જીવન જીવનારાઓ માટે ખાસ ઉપયોગી છે. કારણકે મનુષ્ય ગમેતેવા અશુભ કર્મો કરી ધન ઉપાર્જન કરવાનો પુરૂષાર્થ કરે છે. અને ધન પ્રાપ્તિ થાય છે તે તો પૂર્વના શુભ કર્મોનેજ આભારી છે. પણ અશુભ કર્મો કરી ઉપાર્જન કરેલ ધનનો વ્યય અશુભ કર્મો બંધાય તેવા રસ્તેજ થાય છે.

શુભ કર્મના ઉદય વખત ધનપ્રાપ્તી થવાની નથી શુભકર્મોના ઉદય થશે એટલે આપોઆપ ધન ઉપાર્જન કરવા માટેનું ક્ષેત્ર આવી મળશે. તે વખતે તે ક્ષેત્રને ટકાવી રાખવા માટે અશુભ કર્મો ન બંધાય તેવો પુરુષાર્થ કરવો એજ હિતકારી છે.

હોંદુ અને જૈન અવીભક્ત કુટુંબોમાં દરેકનો પોતાનો સવાલ (સારીરીક યાતો આર્થિક) મુંઝવતો હોય છે. તે વખતે આ પુસ્તકના મંતવ્યો ઉપર વીચાર કરી પોતાના અને પોતાના કુટુંબમાં ધાર્મિક નીયમીતતા ભર્યું જીવન જીવવાની પ્રેરણા કરવી. ધાર્મિકતાભર્યું જીવન એજ ભાવી શુભ કર્મોનું મૂળ છે.

ધતી-શુભમ્

૨૦૦૫

વૈશાખ

શુકલપક્ષ

પ્રેમચંદ મ. મહેતા

રાજા મહેતાની પોળ, લક્ષ્મીનારાયણની પોળ

અમદાવાદ.

શ્રી સરસ્વત્યૈ નમઃ

જૈનીક્રમમાં “ પૃથ્વીકાય ” પૃથ્વી. “ અપકાય ” જળ “ તેડકાય ” અગ્ની. “ વાડકાય ” વાયુ. આ ચારે તત્વોનું યથાર્થ વર્ણન આપેલ છે. એ ચારે તત્વો આકાશ મંડળમાં સાત જ્યોતીષી ગૃહો અને અઠાવીસ નક્ષત્રોમાં સમાયેલા છે. ગૃહો ફરે છે તેથી ગૃહોના તત્વો પણ ફરે છે. અને નક્ષત્રો કુદરતી એવી રીતે સ્થીર ગોઠવાયેલા છે કે, જેથી જગતના તમામ જીવોને કાયમ પોષણ મળ્યા જ કરે છે.

પૃથ્વી ફરે છે તેથી નક્ષત્રનું અસ્ત થવું, અને ઉદય થવું, એમ એક પછી એક બન્યા જ કરે છે. નક્ષત્રો કુદરતી રીતે એવા સ્થીર ગોઠવાયેલા છે કે જે તત્વનું નક્ષત્ર પશ્ચિમમાં અસ્ત થાય, તે જ તત્વનું નક્ષત્ર પૂર્વમાં ઉદય થાય. અને તેથી જીવનને પોષણ આપનારા નક્ષત્રોનો ઉપરના અડધા આકાશમંડળમાં કાયમ ઉદય રહ્યા જ કરે છે.

આમ અનાદીકાળથી ચાલે છે અને ચાલશે.

તત્વના ગૃહો અને નક્ષત્રો

શની : આ પૃથ્વી તત્વનો ગૃહ છે. તે સ્થાવર તત્વ છે. શનીના નક્ષત્રો પુષ્ય; પુર્વાશ્લેષી; અભીજીત અને સતભીષા છે.

શુક્ર : આ પૃથ્વી તત્વનો ગૃહ છે. આ જંગમ તત્વ છે. શુક્રના નક્ષત્રો અસલેષા, મધા, શ્રવણ, અને ધનીષ્ટા છે.

ચંદ્ર : આ જળ તત્વનો ગૃહ છે. સમુદ્ર જેટલું તેના તત્વનું પ્રમાણ છે. ચંદ્રના નક્ષત્રો-પુર્નવસુ, ઉત્તરાશ્લેષી, ઉત્તરાષાઢા, અને પુર્વાભાદ્રપદ છે.

સુધ : આ વાયુ તત્વનો ગૃહ છે. વાયુ સર્વત્ર મર્યાદીત તત્વ છે. સુધના નક્ષત્રો આર્દ્રા, હસ્તા, પુર્વાષાઢા અને ઉત્તરાભાદ્રપદ છે.

અગ્ની તત્વના નક્ષત્રો અને ગૃહો

સૂર્ય : આ અગ્નીતત્વનો ગૃહ છે. જ્વાલા (દાવાનલ) જેટલું તત્વનું પ્રમાણ છે. સૂર્યના નક્ષત્રો મૃગશર, ચીત્રા, મૂળ અને રેવતી છે.

ગુરુ : આ અગ્નીતત્વનો ગૃહ છે. યજ્ઞના અગ્ની જેટલું તત્વનું પ્રમાણ છે. ગુરુના નક્ષત્રો અશ્વિની, રોહિણી, સ્વાતી અને જેષ્ઠા છે.

મંગળ : આ ગૃહ અગ્ની તત્વનો છે. દીપકના અગ્ની જેટલું તત્વનું પ્રમાણ છે. મંગળના નક્ષત્રો ભરણી, કૃત્તિકા, વીશાખા અને અનુરાધા છે.

દરેક ગૃહના ચાર નક્ષત્રો છે. અને એક નક્ષત્રના તત્વનું પ્રમાણ એક ગૃહના તત્વો કરતાં ચોથા ભાગનું છે. જેથી અઠ્ઠાવીશ નક્ષત્રોના તત્વોનું પ્રમાણ અને સાત ગૃહોના તત્વોનું પ્રમાણ એકસરખું છે.

આ અઠ્ઠાવીસ નક્ષત્રો અને સાત ગૃહોને ઓળખવા એ જરૂરી છે. જેની પુસ્તક પહેલામાં સમજણ આપેલી છે. તે વાંચી તે જ મુજબ આકાશ મંડળમાં તેનું મનન કરી શેવું. એ વધારે સારું છે. જેથી તત્વોની સમજણ આપમેળે ધીરે ધીરે સમજાશે અને કુદરતી કળા ઉપર મુગ્ધ થવું પડશે અને પોતાના જીવનમાં સારા અને ઉત્તમ વિચારોનો ઉદ્ભવ (પ્રકાશ) થશે.

આ સાત ગૃહો ઉપરાંત, આકાશ મંડળમાં રાહુ અને કેતુ નામના બે ગૃહો ફરે છે. તે બીજા ગૃહો કે નક્ષત્રોની જેમ પ્રત્યક્ષ દેખી શકાતા નથી. આ બે ગૃહોના મુખ્ય પ્રભાવ જગતમાં ઉપદ્રવ કરવો, અશાંતી કરવી વગેરે અશુભ પ્રભાવ છે. જૂતકાળમાં જ્યારે જ્યારે રાહુ કે કેતુ સાથે શની, ગુરુ કે મંગળના યોગો થયા છે ત્યારે જ જગતમાં ઉપદ્રવ, અશાંતી વગેરે થયા છે. ભવિષ્યકાળમાં આવતા બે વર્ષમાં આવા યોગો થવાના છે. તો તે વખતે જગતમાં ઉપદ્રવ, અશાંતી વિગેરે અશુભ કાર્યો બનવા જોઈએ.

આકાશ મંડળમાં ફરતા ગૃહોની ગતી

શનીને આકાશ મંડળ ફરતા ત્રીસ વર્ષ લાગે છે. અને એક નક્ષત્ર ઉપર એક વરસ એક માસ અને દશ દિવસ રહે છે. એક ચરણુ એટલે નક્ષત્રનો ચોથો ભાગ તેમાં ત્રણ માસ અને દસ દિવસ રહે છે.

ગુરુને આકાશ મંડળ ફરતા તેર વર્ષ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર પોણા છ માસ રહે છે.

એક ચરણુમાં એક મહીનો અને તેર દિવસના આશરે રહે છે.

રાહુ અને કેતુને આકાશ મંડળ ફરતાં અઠાર વર્ષ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર આઠ માસ રહે છે. એક ચરણુ ઉપર બે માસ રહે છે.

રાહુ અને કેતુ હંમેશાં અવળી ગતીથી આકાશ મંડળમાં ફરે છે.

મંગળને આકાશ મંડળ ફરતાં દોઢ વર્ષ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર વીસ દિવસ રહે છે.

સૂર્યને આકાશ મંડળ ફરતાં એક વર્ષ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર તેરથી ચૌદ દિવસ રહે છે.

શુક્રને આકાશ મંડળ ફરતાં એક વર્ષ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર બારથી તેર દિવસ રહે છે.

બુધને આકાશ મંડળ ફરતાં અગીઆર માસ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર નવથી દસ દિવસ રહે છે.

ચંદ્રને આકાશ મંડળ ફરતાં સત્તાવીસ દિવસ લાગે છે.

એક નક્ષત્ર ઉપર એક દિવસ રહે છે.

સૂર્ય અને ચંદ્ર વક્રીપણાને પામતા નથી તેથી હંમેશાં સીધી ગતીથી ચાલે છે શની, ગુરુ, મંગળ, શુક્ર, બુધ, વક્રીપણાને પામે છે. તેથી તેમાંની ગતીમાં ફેરફાર થાય છે. તેથી તેમાં ઉતાવળ અને ધીમી ગતી થાય છે ત્યારે નક્ષત્રો ઉપર ઓછા વધતા દિવસો રહે છે.

જગત ઉપર દરેક ગૃહોનું પ્રભુત્વ (પ્રભાવ)

શની—ખેતીવાડીની જમીન, જંગલો, વૃક્ષો, રાજસત્તાધીશ પુરૂષો તથા દરેક વાદળી રંગની વસ્તુઓ ઉપર પ્રભુત્વ છે.

ગુરુ—વિદ્યાન પુરૂષો ઉંચા દરજ્જાના રાજનૈતીક પુરૂષો, આધ્યાત્મીક પુરૂષો વિજ્ઞાન તથા નુતન શોધખોળ કરનારા પુરૂષો તથા પીળા રંગની દરેક વસ્તુઓ ઉપર આ ગ્રહનો પ્રભાવ છે.

મંગળ—હુત્ર ઉદ્યોગો ખાણો મીઠો યાંત્રીક સાધનોમાં કામ કરનાર વર્ગ, લશ્કરી અમલદારી વર્ગ, વગેરે પ્રકારના પુરૂષો ઉપર તથા લાલ રંગની દરેક વસ્તુઓ ઉપર આગ્રહનું જ પ્રભુત્વ છે.

શુક્ર—આગખગીચા, સમુદ્ર, સરોવર, સરીતા, કાંઠાંની જમીનો, ફળફૂલના છોડો, વૈભવ-વીલાસની દરેક સામગ્રીઓ તથા સફેદ રંગની દરેક વસ્તુઓ ઉપર આગ્રહનું પ્રભુત્વ છે.

આ દરેક ગૃહોનો પ્રભાવ (પૃથ્વી) જગત ઉપર આકાશ મંડળમાં જે ગૃહો જે દીશામાં ભ્રમણ કરતા હોય તે દીશામાં પૃથ્વી ઉપર જે દેશો આવતા હોય તે દેશો ઉપર પડે છે.

બુધ—માયન, વાજાંત્ર નાટ્ય, નૃત્ય આદિ કળાનાં ક્ષેત્રમાં જે વર્ગ હોય તેના ઉપર આ ગૃહનો પ્રભાવ છે.

ચંદ્ર—સમુદ્રમાં ભરતી અને ઓટ ઉપર આ ગૃહનું પ્રભુત્વ છે.

સુર્યથી ઋતુઓનો ટ્રેન્ડાર

સુર્ય જ્યારે રેવતી, અશ્વિની, ભરણી, કૃત્તિકા, રોહિણી અને મૃગશર, આ છ નક્ષત્ર ઉપર ભ્રમણ કરે ત્યારે ચોરાશી દીવસ ઉષ્ણતા ધણી જ હોય છે. (ગ્રીષ્મ) ઋતુ

પુર્નવસુ, પુષ્ય, અસલેષા, મઘા, પુર્વાશ્લેષુની અને ઉત્તરાશ્લેષુની આ છ નક્ષત્ર ઉપર ભ્રમણ કરે ત્યારે ઠંડોતેર દીવસ વર્ષાઋતુ છે.

ચીત્રા, સ્વાતી, વીશાખા, અનુરાધા, જ્યેષ્ઠા, અને મૂળ આ ૭ નક્ષત્ર ઉપર ભ્રમણ કરે ત્યારે છઠ્ઠોતર દીવસ ઉપજી તથા શીત સમાન ઋતુ છે.

ઉત્તરાષાઢા, શ્રવણ, ધનીષ્ઠા, સતતારા અને પુર્વાભાદ્રપદ, આ પાંચ નક્ષત્ર ઉપર ભ્રમણ કરે ત્યારે પાંસઠ દીવસ શીતઋતુ છે.

ઉત્તરાભાદ્રપદ, આર્દ્રા, હસ્તા, અને પુર્વાષાઢા આ ચાર નક્ષત્રો ઉપર સૂર્ય ચૌદ દીવસ રહે છે. અને ત્યાર પછી ઋતુઓનો ફેરફાર થાય છે.

મનુષ્ય જીવન ઉપર ગૃહોનું પ્રભુત્વ (પ્રભાવ)

શની : પ્રકૃતી, વૃત્તી. (જડ તત્ત્વ)

ગુરુ : રિદ્ધિ. (પુત્ર ધન) સિદ્ધિ. (વિદ્યા) (ચેતનતત્ત્વ).

મંગળ : પ્રવૃત્તિ : કાર્ય શક્તિ. કુટુંબ સંબંધ.

સૂર્ય : દેહ, પીતા, પ્રતીષ્ઠા.

શુક્ર : વ્યવહાર, વ્યાપાર, સત્તા, સ્ત્રી.

બુધ : મૌલીકતા.

ચંદ્ર : મન, માતા.

રાહુ : ગૃહોના પ્રભુત્વનો અસુખ કર્તા, ઉપદ્રવ કર્તા.

કેતુ : ગૃહોના પ્રભુત્વનો નાશ કર્તા.

મનુષ્ય જીવન ઉપર ગૃહોની યુતિનું પ્રભુત્વ (પ્રભાવ)

શની : સ્વાર્થ વૃત્તિ.

શની અગ્ની તત્ત્વના નક્ષત્રોમાં હોય, તો સ્વાર્થવૃત્તિ ઓછી હોય છે.

શની સાથે સૂર્યની યુતી હોય તો સ્વાર્થવૃત્તિ હોતી નથી.

શની સાથે ચંદ્રની યુતી હોય તો મર્યાદા બહારની સ્વાર્થવૃત્તિ હોય છે.

સ્થાવર મીલકતનો માલીક યા બંધાવનાર થાય છે.

ગુરુ : પુત્ર, ધન, અને વિદ્યા (જ્ઞાન).

આ ત્રણમાંથી એક વસ્તુની પ્રાપ્તિ થાય છે.

શની સાથે ગુરુની યુતિ હોય તો ધનપ્રાપ્તિ થાય છે.

જન્મતાં ન હોય તો પણ તેના જીવનમાં ધનની પ્રાપ્તિ કરે છે.

પુત્ર અને ધન. બંને વસ્તુની પ્રાપ્તિ ધણા મનુષ્યોમાં કોષ્ટકને જ થાય છે. અને થાય છે તો ટકતી નથી.

ધન અને વિદ્યાની પ્રાપ્તિ બંને સાથે હોતી નથી હજારો બલ્કે લાખો મનુષ્યોમાં એક જ પુન્યશાળી માનવીને પ્રાપ્ત થાય છે.

મંગળ : “ પ્રવૃત્તિ ”

મંગળ સાથે ગુરુની યુતિ હોય તો કોષ્ટ પણ ક્ષેત્રની પ્રવૃત્તિમાં સફળતા પામે છે અને વિકાસ થાય છે આગળ વધે છે.

મંગળ સાથે શનીની યુતિ હોય તો જે ક્ષેત્રમાં કામ કરે તેમાં સંપૂર્ણ સફળતા મળતી નથી પણ નીષ્ફળતા જ મળે છે. અને અસુખ પ્રવૃત્તિઓ જ કરે છે.

સૂર્ય : “ પ્રતિષ્ઠા ” (આયર્)

સૂર્ય સાથે શનીની યુતિ હોય તો તેના જીવનમાં પ્રતિષ્ઠા (આયર્)ને ઘોડો લાગે તેવા પ્રસંગો બને છે. પીતાની માલ-મીલકતનો નાશ થાય યા તો પોતાને મળતી નથી.

સૂર્ય સાથે ગુરુની યુતિ હોય તો, પ્રતિષ્ઠા-આયર્ વધે છે. વડીલોપાજીત મીલકતનો ભોક્તા બને છે.

શુક્ર : “ સત્તા, સ્ત્રી. ” જન્મમીલકત, વ્યાપારક્ષેત્ર, સામાજિકક્ષેત્ર.

શુક્ર સાથે શનીની યુતિ હોય તેવા માણસોને પોતાના જીવનમાં મેળવવું અને ગુમાવવું બંને થાય છે.

વ્યાપાર ક્ષેત્રમાં અને સામાજિકક્ષેત્રમાં સ્થાન હોય તો તે ગુમાવવું પડે છે. સત્તાધીશ હોય તો સત્તાનો દુરુપયોગ થાય છે. તેથી સત્તા ગુમાવવી પડે છે.

જંગમ મીલકત મેળવે છે તો તે શુભાવવી પડે છે.

સ્ત્રી સાથેનું જીવન શાંતીથી ભોગવી શકાતું નથી.

શુક સાથે ગુરૂની યુતિ હોય તો દરેક પ્રકારનું ઉત્તમ જીવન ભોગવાય છે. અને સમાજમાં વ્યાપારમાં આગળ પડતો ગણાય છે. જંગમ મીલકત, વાહન, ઇત્યાદી મેળવનારો સત્તા ભોગવવાવાળો, શ્રેષ્ઠ સ્ત્રીની પ્રાપ્તિવાળો થાય છે.

શુક સાથે મંગળની યુતિ હોય તો ઉગ્ર વિષયવાસનાવાળો હોય છે.

શુક, સૂર્ય અને બુધ ત્રણેની યુતિ હોય તો શ્રીમંત જ હોય છે યા તો ગર્ભ શ્રીમંત ગણાય છે. અગર તેના જીવનમાં શ્રીમંત થવા માટેનો પ્રસંગ પ્રાપ્ત થાય છે.

બુધ : મધુરવાણી અને કઠોરવાણી

બુધ સાથે ગુરૂની યુતિ હોય તો મધુર અને ઉત્તમ વક્તા થાય છે.

બુધ સાથે શનીની યુતિ હોય તો ઉગ્ર અને કઠોર વક્તા થાય છે.

બુધ સાથે મંગળની યુતિ હોય તો ગાયન, વાજાંત્ર, કળાનો જાણવાવાળો થાય છે.

ચંદ્ર : મહત્વાકાંક્ષા (ઇચ્છાઓ)

ચંદ્ર સાથે શનીની યુતિ હોય તો તેની ઇચ્છાઓ અધુરી રહે છે. જુઠો અને અવીશ્વાસુ ગણાય છે.

ચંદ્ર સાથે ગુરૂની યુતિ હોય તો દરેક ઇચ્છાઓ પુરી થાય છે.

ચંદ્ર સાથે મંગળની યુતિ હોય તો કુટીલતાથી ધન મેળવનારો થાય છે.

ચંદ્ર સાથે સૂર્યની યુતિ હોય તો માતાપીતાનું સુખ રહે નહિ. માતાને દુઃખ કરનાર થાય છે. પશુ એકાંતજ્ઞાની થાય છે.

ચંદ્ર સાથે શુકની યુતિ, શાનની યુતિ જેવી મળ્યવી.

ચંદ્ર સાથે બુધની યુતિ ગુરની યુતી જેવી મળ્યવી.

આપ મેળે જોવાની રીત

પોતાના જન્મ કાળના ગૃહો જે નક્ષત્ર ઉપર હોય, તે મુજબ પોતાના જન્મ કાળનું નક્ષત્રયંત્ર બનાવી રાખવું. (તે બનાવવા માટે જીઓ પુસ્તક પહેલું, પાનું ૧૨) તેમાં યુતી (યોગ) પ્રતીયોગ (વેધ) ચતુષ્કોણ (સ્કવેર) કયા કયા નક્ષત્ર ઉપર કયા કયા ગૃહોનો થયો છે તે નોંધી રાખવું.

યુતી, પ્રતીયોગ (વેધ) તથા ચતુષ્કોણ (સ્કવેર) જોવા માટે નક્ષત્રશાસ્ત્ર પુ. ૧ પા. ૯ જીઓ.

યુતીના પ્રભુત્વ કરતાં પ્રતીયોગ (વેધ)નું પ્રભુત્વ અડધું મળ્યું. અને ચતુષ્કોણ (સ્કવેર)નું પ્રભુત્વ ચોથા ભાગનું મળ્યું.

નક્ષત્ર અને ગૃહની યુતીનું પ્રભુત્વ ચોથા ભાગનું મળ્યું.

જે નક્ષત્ર જે ગૃહનું હોય તે ગૃહનું પ્રભુત્વ ચોથા ભાગનું મળીને યુતી મળ્યવી આ સીવાય નીચેના ત્રીકોણ નક્ષત્રો ઉપર પડેલા ગૃહોનું પ્રભુત્વ શુભ કે અશુભ કર્તા નથી.

અશ્વની, મઘા, મૂળ

૧

ભરણી, પૂ. ફાલ્ગુની, પૂ. પાઠા

૨

કૃત્તિકા, ઉ. ફાલ્ગુની, ઉ. પાઠા

૩

રોહિણી, હસ્ત, શ્રવણ (અભીજીત)

૪

મૃગશર, ચીત્રા, ધનીષ્ઠા

૫

આર્દ્રા, સ્વાતી, સતતારા

૬

પુનર્વસુ, વીશાખા, પૂ. બાદ્રપદ

૭

પુષ્ય, અનુરાધા, ઉ. બાદ્રપદ

૮

અશ્લેષા, જેષ્ઠા, રેવતી.

૯

નીચેના ત્રીકોણ નક્ષત્રોમાં પડેલા ગૃહોનું પ્રભુત્વ શુભ કર્તા જ છે.

રેવતી ને જ્યેષ્ઠા, અશ્વિની ને મૂળ, મૃગશર ને ચીત્રા,
ઉ. કાશ્યપી ને ઉતરાષાઢા, પૂર્વાભાદ્રપદ ને પુનર્વસુ.

કોઈ પણ ગૃહની સાથે રાહુની યુતી હોય તો તે ગૃહનું પ્રભુત્વ
ઉપદ્રવ અસુખ કર્તા ગણવું. અને કેતુની યુતી હોય તો તે ગૃહનું
પ્રભુત્વ નાશ પામેલું ગણવું.

આદ્રી, હરત, પુર્વાષાઢા અને ઉતરાભાદ્રપદ એ ચારે નક્ષત્રોમાં
પડેલા ગૃહોનું પ્રભુત્વ દુનીયાદારીની મોહમાયામળમાં કામ કરવું
નથી. તેથી તેમાં પડેલા ગૃહોનું પ્રભુત્વ દુનીયાદારીથી જુદું ગણવું.

જન્મના પડેલા ગૃહો ઉપરથી ભવિષ્યનાં શુભ અશુભ વર્ષો જુઓ.

આકાશ મંડળમાં શની અને ગુરુનું ભ્રમણ, જન્મના પડેલા
ગૃહો ઉપરથી પસાર થાય ત્યારે શુભઅશુભ કર્મોનો ઉદય જાણવા માટે:-
શની : અશુભ કર્મનો માલીક છે.

ગુરુ : શુભ કર્મનો માલીક છે.

મંગળ : ઇન્દ્રીયોનો માલીક છે, અને શની અને ગુરુની સત્તા
નીચે કાર્ય કરવાવાળો છે.

સુર્ય : દેહનો માલીક છે શની અને ગુરુના તત્વોથી દેહનું બંધારણ
ધડાય છે તથા ફેરફાર થાય છે.

શુક્ર : ભોગાવલી કર્મનો માલીક છે શની અને ગુરુની સત્તાથી
ભોગ્ય સામગ્રી વધવી ઘટવી બને છે.

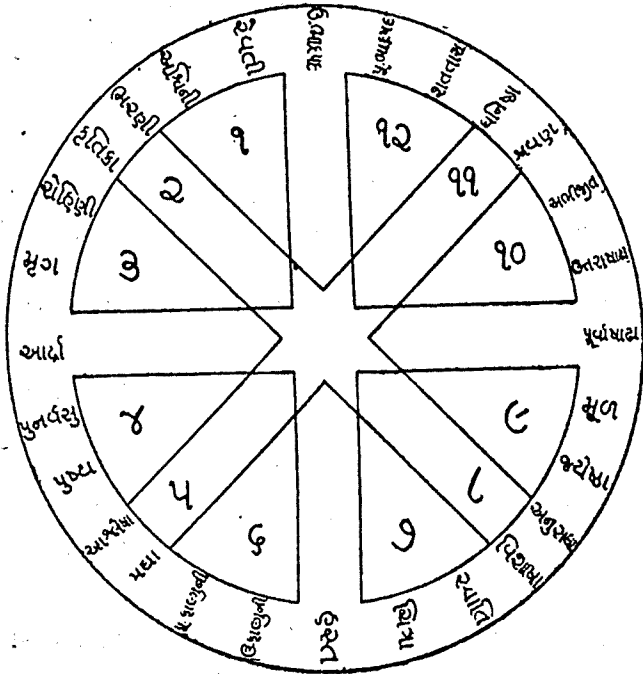
બુધ : મોલીકતા ગળુ અને જીભ. શની અને ગુરુની સત્તાથી
બોલવાવાળો છે.

ચંદ્ર : મનનો માલીક છે ગુરુ અને શનીની સત્તાથી ત્યાગના અને
રાગના મનોરથો ઉત્પન્ન કરનારો છે.

તા. ક. શુભ કર્મોની ઉન્નતીની મર્યાદા પોતાના જન્મકાળ વખતે પોતાના માતપિતા તથા કુટુંબની સ્થિતિ ઉપર અવલંબે છે. (આધાર રાખે છે.)

શુક્ર : ને ને વરસે ને ને ગૃહ ઉપરથી પ્રસાર થાય તે તે વરસે શુભ કર્મોના ઉદયવાળા ગણવા અને તે જન્મના પડેલા ગૃહનું પ્રભુત્વ શુભ ગણવું. તે વખતે અશુભ કર્મો ન થાય તેનું ખાસ ધ્યાન રાખવું. કારણ કે શુભ કર્મોનો પ્રભાવ અશુભ કર્મો વધવાથી ઘટે છે.

શની : ને ને વરસે ને ને ગૃહ ઉપરથી પ્રસાર થાય તે તે વરસો; નક્ષત્ર યંત્ર

અશુભ કર્મોના ઉદયવાળા ગણવા અને તે જન્મના પડેલા ગૃહનું પ્રભુત્વ અશુભ ગણવું અશુભ કર્મોના વખત દરમીયાન જપ, તપ, વ્રત નીયમ વિગેરે કરવા.

આયંબીલ ઉપવાસ, એકાસણા યથાશક્તી ભક્તીકાર્યો કરવા શ્રાવકબંધુ એ વ્રતના દીવસોમાં બધા મળી દસહજારથી એક લાખ સુધી નવકાર મંત્ર ગણવા તેથી અશુભ કર્મો કપાય છે અને શુભ કર્મોનો ઉદય થાય છે.

વર્તમાન કાળે આકાશ મંડળના બાર વીભાગના રાશીના નામ પ્રમાણે પ્રથા ચાલતી હોવાથી નક્ષત્રના તરવો વીગેરેની સમજ ધણા ભાષ્યોને કદાચ ન પડે તેથી આકાશમંડળના નક્ષત્રોના તરવોથી બાર ભાગ પાડી નક્ષત્ર યંત્રની રચના કરેલી છે. અને એ બાર વીભાગોના નામો વર્તમાનકાળે ચાલે છે તેજ રીખેલા છે. તેમાં જે ફરક છે તેની નીચે મુજબ સમજ આપેલ છે. વર્તમાનકાળની રાશીમાં સવા બે નક્ષત્રની રાશી બનાવેલ છે. ત્યારે આમાં બે નક્ષત્રની રાશી બનાવેલ છે. વર્તમાનકાળે પહેલીરાશી અશ્વત્થી નક્ષત્રથી શરૂ થાય છે. ત્યારે આમાં રેવતી નક્ષત્ર શરૂ થાય છે. આકાશમંડળમાં ગૃહોનું ભ્રમણ વર્તમાન કાળના ગણીત પ્રમાણે ગણવું. રાશી નં. ૧૦ ના વીભાગમાં ઉત્તરાષાઢા નક્ષત્રથી જ પુર્ણ ગણવો કારણકે અભીજીત નક્ષત્ર ગૃહોની ગતિમાં લેવામાં આવેલ નથી આ ઉપરાંત વર્તમાનકાળના તરવો જે રાશીમાં ગણેલા છે તેમાં નીચે મુજબ ફરક છે.

મેષ	સીંહ	ધન	}	અગ્નીતત્વ	}	ઉપર મુજબ વર્તમાનકાળે રાશીના તત્વો ગણાય છે.
૧	૫	૯				
વરુણ	કન્યા	મકર	}	પૃથ્વીતત્વ		
૨	૬	૧૦				
મીથુન	તુલા	કુંભ	}	વાયુતત્વ		
૩	૭	૧૧				
કર્ક	વૃ.	મીન	}	જળતત્વ		
૪	૮	૧૨				

આ નક્ષત્રચંદ્રની રચનામાં

૧	૨	૩	} અગ્નીતત્વ
૭	૮	૯	
૪	૫	૬	
૧૦	૧૧	૧૨	} જળતત્વ
			} પૃથ્વીતત્વ

આમાં ૫, ૧૧, પૃથ્વીતત્વ છે

૪, ૧૦, ૬, ૧૨, મીક્ષતત્વ છે

યુતી પ્રતીયોગ ચતુષ્કોણ

દરેક વીમાગો (રાશી)માં ગણવા.

સૂર્ય મંગળ અને ગુરુ

૧	૨	૩	} આ રાશીમાં બળ-
૭	૮	૯	
			} વાન ગણવા.

કારણ કે અગ્ની તત્વોના
ગૃહો અગ્નીતત્વની રાશીમાં બળવાન
ગણવા.

૪	૫	૬	} શનિ, શુક્ર, અને ચંદ્ર આ રાશિમાં
૧૦	૧૧	૧૨	
			} બળવાન ગણવા.

કારણ કે પૃથ્વીતત્વ જળતત્વમાં
પૃથ્વીતત્વ જળતત્વના ગૃહો બળ-
વાન ગણવા.

અને વાયુતત્વના

આદ્રી પુ. પાદા, હસ્ત, ઢિ.
ભાદ્રપદ આ ચાર નક્ષ-
ત્રો છે તે બધા તત્વોને
ગુદા પાડે છે. એવી
રીતે આકાશ મંડળમાં
ગોઠવાયેલા છે.

ત્રીકોણ

૧	૫	૯	} ત્રીકોણમાં
૨	૬	૧૦	
૩	૭	૧૧	
૪	૮	૧૨	
			} કોષ્ટ પશુગૃહ
			} અશુભ કર્તા
			} નથી.

પશુ ૧ ૬ ૩ ૭

૬ ૧૦ ૧૨ ૪

આ રાશીઓના ત્રીકોણમાં
પડેલા ગૃહો શુભકર્તા છે.

પ્રતીયોગમાં ૨-૮ ને ૫-૧૧ આ રાશીનો પ્રતીયોગ મંગળ
અને શુક્રમાં યુતી જેટલું યોગ બળ ગણવું.

બીજા દરેક યોગોમાં યુતી કરતા પ્રતીયોગમાં અડધું પ્રભુત્વ
ગણવું અને ચતુષ્કોણમાં એથા ભાગનું પ્રભુત્વ ગણવું. આદ્રી આદ્રી
હસ્ત, પુ. પાદા ઢિ. ભાદ્રપદ આ ચાર નક્ષત્રો બુધના છે. તેમાં થએલી
યુતી અગર તેમાં પડેલા ગૃહો દુનીયાદારીની મોહમાયા બળમાં કામ કરતા
નથી તેથી તેમાં પડેલા ગૃહો સાથે બીજા ગૃહોનો ત્રીકોણ પ્રતીયોગ

કે ચતુષ્કોણ પણ થતો નથી એ ચાર નક્ષત્રોનો વેધ યુતી ચતુ-
ષ્કોણ એ ચારે નક્ષત્રા પુરતો જ ગણવો અને તેમાં પડેલા ગૃહોનું
પ્રભુત્વ દુનીયાદારીથી જુદું ગણવું.

રાશીઓમાં પડેલા ગ્રહો યુતી (યોગ)નું પ્રભુત્વ.

શની અને ગુરુ : સ્થાવર મીલકતવાળો યશસ્વી મંત્રતંત્ર જાણવાવાળો.

શની અને મંગળ : ધનથોડું, સુખથોડું, જડબુદ્ધી, માણસાઇ વગરનો
શાસ્ત્રોનો જાણકાર.

શની અને સુર્ય : ધર્મમાં પ્રીતી, મંદબુદ્ધી, શત્રુઓને વશ થનાર.

શની અને શુક્ર : અદ્વસંપત્તી સલાટ, શિદ્ધી, જડ સ્વભાવ સંતોષ
વગરનો.

શની અને બુધ : ચંચળ સ્વભાવ, કલહ ધર્મી, વીઘ્ના અને ધન-
થી મુક્ત.

શની અને ચંદ્ર : જુઠો, વિશ્વાસઘાતી, અચારહીન, સ્ત્રીમાં-પ્રીતી
વૈશ્યવૃત્તીવાળો.

ગુરુ અને મંગળ : કુશળતા, જગીરદાર, ગણીતશાસ્ત્રી, કાયદાખાજ.

ગુરુ અને સુર્ય : પરોપકારી, સમૃદ્ધીવાળો, ચતુર, શ્રદ્ધાવાન.

ગુરુ અને શુક્ર : સ્ત્રીપુત્ર, ધન, સુખી, શાસ્ત્રાથી.

ગુરુ અને બુધ : સંગીત વીનથી ધૈર્યવાળો બોલવામાં ચતુર જન કલ્યા-
ણ કરવાવાળો.

ગુરુ અને ચંદ્ર : નમ્રતા, ગુપ્ત મંત્ર જાણવાવાળો પરોપકારી ધર્મ
કરનાર.

મંગળ અને સુર્ય : કલેશ, ધનવગરનો, ક્રોધી, જુઠો, પાપી, પરાક્રમી.

મંગળ અને શુક્ર : પ્રપંચી, બ્યભીચારી વેર કરનાર અભીમાની
સ્ત્રીઓમાં લુપ્ત.

મંગળ અને બુધ : વૈદ્ય, ડોક્ટર, વક્તા, સીદ્ધી સ્ત્રીઓ ભોગવનાર
સોનું તથા લોખંડનું કામ કરનાર.

મંમળ અને ચંદ્ર : માતાને દુઃખ કરનાર કુટીલતાથી ધનપ્રાપ્તી કરનાર.

સૂર્ય અને શુક્ર : શ્રેષ્ઠ બુદ્ધી સંગીતકાર મીત્રોવાળો.

સૂર્ય અને બુધ : મધુરવાણી, ધન મેળવનાર વેદ વિદ્યા પ્રાપ્ત કરનાર.

સૂર્ય અને ચંદ્ર : દુષ્ટકર્મી, અભીમાની, સ્ત્રીને વશ થનાર.

શુક્ર અને બુધ : ગુણવાન પ્રીયવક્તા સ્વરૂપવાન આનંદી ગાવામાં કુશળ.

શુક્ર અને ચંદ્ર : વ્યસની, ધર્મ તજનારો, વીધર્મી નાસ્તીક.

બુધ અને ચંદ્ર : દયાળુ કાંતીવાન ધનવાળો મધુરવાણીવાળો સ્ત્રીમાં પ્રીતીવાળો.

રાશીમાં પડેલા ગૃહો એકલા હોયતો તેનું પ્રભુત્વ તત્વની રાશીબળ પ્રમાણે ગણવું. રાહુ કે કેતુની યુતી હોય તો તે ગૃહોનું પ્રભુત્વ હણાયેલું ગણવું.

નક્ષત્રયંત્રમાં પોતાના જન્મકાળના ગૃહો સુકીને નક્ષત્રયંત્ર બનાવી રાખવું અને ગોચરમાં ફરતા શની અને ગુરૂ જ્યારે જન્મના પડેલા ગૃહો ઉપર આવે ત્યારે શની અશુભ કરે છે અને ગુરૂ શુભ કરે છે તો તે વર્ષો ગૃહોના ભ્રમણ ઉપરથી વર્ષો મણીને નોંધી રાખવા.

દીન દશાનો કોઠો

અશ્વની	ભરણી	કૃત્તિકા	રોહિણી	મૃગસર	આર્દ્રા	પૂર્નવસુ	પૂષ્ય	અશ્લેષા
૧	૨	૩	૪	૫	૬	૭	૮	૯
મધા	પૂ. કા- દ્યુણી	ઉ. કાદ્યુણી	હરત	ચીત્રા	સ્વાતી	વીશા- ખા	અનુ- રાધા	જેષ્ઠા
૧૦	૧૧	૧૨	૧૩	૧૪	૧૫	૧૬	૧૭	૧૮
મૂળ	પૂ. પાઠા	ઉ. પાઠા	શ્રવણ (અભિજીત)	ધનીષ્ઠા	સત- તારા	પૂ. મા.	ઉ. મા.	રેવતી
૧૯	૨૦	૨૧	૨૨	૨૩	૨૪	૨૫	૨૬	૨૭
કર્ક	લાભ	વીપત	સુખ	કષ્ટ	ધૃષ્ટીત	ખર્ચ	મીત્ર	મીત્રો

જન્મનો ચંદ્ર જે નક્ષત્ર ઉપર હોય તે નક્ષત્રથી ગણવું.

દીનદશાની સમજણ

દાખલા તરીકે અશ્વની નક્ષત્રના નામવાળાને સુર્ય સ્વાતી નક્ષત્ર ઉપર હોય ત્યારે તેને પંદરમા નક્ષત્ર ઉપર સુર્ય છે એમ ગણવું. પંદરમા નક્ષત્ર ઉપર સુર્ય રહે તેટલા દીવસમાં કાર્યસીદ્ધી (લાભ) થાય.

તેટલા દીવસમાં ચંદ્ર, આર્દ્રા, સ્વાતી કે સતતારા નક્ષત્ર ઉપર જે દીવસે આવે તે દીવસે કાર્યસીદ્ધીનો (લાભ) થાય.

એવી રીતે પોતાના જન્મ નક્ષત્રથી દરેકે ગણતરી કરવી.

પોતાના જન્મ નક્ષત્રથી	૧ ૧૦ ૧૯	} આ નક્ષત્રો ઉપર આવે ત્યારે શુભ છે.
સુર્ય અને ચંદ્ર	૨ ૧૧ ૨૦	
	૩ ૧૩ ૨૨	
	૬ ૧૫ ૨૪	
	૮ ૧૭ ૨૬	
	૯ ૧૮ ૨૭	

૩ ૧૨ ૨૧ }
 ૫ ૧૪ ૨૩ }
 ૭ ૧૬ ૨૫ }

આ નક્ષત્રો ઉપર આવે
 ત્યારે અશુભ છે.

ચોધડીઆ અને હોરા

હોરા એટલે ગૃહો, ચોધડીઆ એટલે ગૃહના ગુણુદોષ ઉપરથી ચોધડીઆના નામ આપેલા છે. ચોધડીઆ સગવડ ભરેલા હોવાથી વર્તમાન કાળે તેનો પ્રચાર ધણો છે. અને ખાસ કરીને આપણા દેશમાં જ તેનો પ્રચાર છે. (દેશ એટલે ગુજરાતી ભાષા વપરાતી હોય તે પ્રદેશ) આમાં શ્રદ્ધા અને અનુભવથી સુધારો કરવાની જરૂર છે. ગૃહો અને ગૃહોના તત્ત્વો જગત અને જગતના તમામ જીવો ઉપર પ્રભાવશક્તી ધરાવે છે. ચોધડીઆ અને હોરામાં વખતના ફેરફાર સીવાય બીજો કોઈ ફેરફાર નથી. ચોધડીયું દોઢ કલાકનું છે હોરા એક કલાકની છે. તેનું પ્રમાણ સુર્યોદયનું છે કોઈ પણ જગ્યાએ સુર્યોદય નેટલા કલાકે અને જે મીનીટે થાય ત્યારથી જે વાર હોય તે ગૃહનો પ્રભાવ એક કલાક સુધી રહે છે. એટલે તેના તત્ત્વોનો સ્પર્શ થાય છે અને તેના ગુણુદોષ ગણાય છે.

હોરા (ગૃહો) ચોધડીયા

ગુણુદોષ

શની કાળ શનીના તત્ત્વો વીનાશકારી છે તેથી તેનું કાળ નામ છે.

ગુરુ શુભ ગુરુના તત્ત્વો જીવન પોષણના છે તેથી તેનું શુભ નામ છે.

મંગળ રોગ મંગળના તત્ત્વો રોગકારક છે તેથી તેનું રોગ નામ છે.

સુર્ય ઉદ્ભવગ સુર્યના તત્ત્વો દાવાનલ અગ્ની જેવા છે તેથી તેનું ઉદ્ભવગ નામ છે.

શુક્ર ચળ શુક્રના તત્ત્વો વીલાસકારક છે તેથી તેનું ચળ નામ છે.

બુધ લાભ બુધના તત્વો મધુર બાધીત છે તેથી તેનું
લાભ નામ છે.

ચંદ્ર અમૃત ચંદ્રના તત્વો અમૃતકારક છે તેથી તેનું
અમૃત નામ છે.

પૃથ્વીથી પહેલો ગૃહ ચંદ્ર છે, બીજો ગૃહ બુધ છે, ત્રીજો ગૃહ
શુક્ર છે, ચોથો ગૃહ સૂર્ય છે, પાંચમો ગૃહ મંગળ છે, છઠ્ઠો ગૃહ ગુરુ
છે સાતમો ગૃહ શની છે.

જેને પોતાના જન્મના ટાઈમની ચોક્કસ નોંધ હોય તેને:—

પોતાના જીવનમાં કયા વરસો શુભ અને કયા વરસો અશુભ
છે. તથા કયા મહીના સારા છે અને કયા મહીના ખરાબ છે તેની
હોરા ઉપરથી નીચે મુજબ ગણતરી છે.

પોતાના જન્મના ટાઈમ ઉપરથી પોતાનો જન્મ કયા હોરામાં
થયો છે તે નક્કી કરવું.

જન્મની હોરા અને મહીના

ચંદ્રની હોરામાં વૈશાખ મહીનામાં જન્મ હોય, તેને નીચે
મુજબ મહીનાઓ સારા અને ખરાબ ગણવા.

ચંદ્ર. શનિ. ગુરુ. મંગળ. સૂર્ય. શુક્ર. બુધ.
વૈશાખ જેઠ અશાઢ શ્રાવણ ભાદરવો આસો કારતક
માગશર પોષ મહા ફાગણ ચૈત્ર.

શનિ મંગળ અને સૂર્યના મહીના ખરાબ ગણવા.

ચંદ્ર ગુરુ શુક્ર બુધના મહીના સારા ગણવા.

આ ઉપરથી પોતે પોતાના જન્મની હોરા અને જન્મના
મહીના ઉપરથી ઉપર મુજબ ગોઠવીને ગણવું.

જન્મની હોરા ઉપરથી શુભ અશુભ વર્ષો

હોરા ચંદ્ર. શનિ. ગુરુ. મંગળ. સૂર્ય શુક્ર. બુધ.
 વર્ષ પહેલું. ખીજું ત્રીજું ચોથું પાંચમું છઠ્ઠું સાતમું
 આઠમું નવમું દસમું અગી- ખારમું તેરમું ચૌદમું,
 યારમું
 પંદરમું સોળમું સત્તરમું અઠારમું ઓગણી- વીસમું એકવી-
 સમું સમું
 બાવી- તેવીસમું ચોવીસમું પચીસમું છવીસમું સત્તા- અઠા-
 સમું વીસમું વીસમું
 ઓગણ- ત્રીસમું એકત્રી- બત્રીસમું તેત્રીસમું ચોત્રી- પાત્રી-
 ત્રીસમું સમું સમું સમું
 છત્રીસમું સાડત્રીસમું આડત્રી- ઓગણ- ચાલી- એકતા- બેતા-
 સમું ચાલીસમું સમું લીસમું લીસમું
 તેંતાલી- ચુભાલીસમું પીસ્તા- છેંતાલી- સુડતા- અડતા- ઓગ-
 સમું લીસમું સમું લીસમું લીસમું છપચા-
 સમું
 પચાસમું એકાવ- બાવનમું તેપનમું ચોપ- પંચા- છપનમું
 નમું નમું વનમું
 સત્તાવનમું અઠાવનમું

ચંદ્ર, ગુરુ, શુક્ર તથા બુધનાં શુભ વર્ષો ગણવાં.

શની, મંગળ સૂર્યનાં અશુભ વર્ષો ગણવાં.

દિશાયક માટે વિશેષ સમજૂતી

પુસ્તક પહેલામાં દિશાયક આપેલ છે તે દિશાયક સર્વતોભદ્ર ઉપરથી બનાવેલ છે.

દિશા ચંદ્ર ઉપરથી જોવામાં આવે છે. આકાશમંડળ ફરતાં ચંદ્રને સત્તાવીસ દિવસ લાગે છે. સત્તાવીસ દિવસમાં પૃથ્વીના ચાર ખૂણા અને ચાર દિશા એમ એક પછી એક આવે એવી રીતે ગણવું જોઈએ. વર્તમાનકાળે નવ નવ દિવસે ફરી એક દિશા મળાય છે પૂર્વમાં ચંદ્ર જે દિવસે હોય તેનાથી દસમા દિવસે ફરી પાછી પૂર્વ દિશા ગણાય છે. આ ગણતરી સૂર્યના કરતાં ચંદ્રની દિશા ગણતરી જુદી હોવી જોઈએ. નહીંતર પૂર્વમાં ચંદ્ર ફરીથી સત્તાવીસ દિવસે આવેા જોઈએ.

ચંદ્રની દિશા પ્રમાણે પ્રયાણ યા ધીજી કોઈ પણ કાર્યો કરતી વખતે ચંદ્ર અનુકુળ આવતો હોય પણ જો ચંદ્રની સાથે શનિ, રાહુ કે કેતુની યુતી હોય તો તે દિવસ ત્યાજ્ય કરવો. અને ગ્રહની યુતી હોય તો તે દિવસ ઉત્તમ ગણવો.

